

YHTEENVETO VIITASAAREN SIVUKYLIEN YLI-75-VUOTIAIDEN KYSELYSTÄ

Viitasaaren kaupunginvaltuusto teki kesällä päätöksen, jonka johdosta Viitasaaren vanhuspalveluissa on tehty taajama-alueen ulkopuolella asuville yli 75-vuotiaille kysely palvelutarpeista ja asiakaskokemuksista.

Kohderyhmälle lähetettiin kyselylomake palautuskuorineen postitse 12.9.2022. Vastausaikaa kyselyyn oli 7.10.2022 saakka. Kaikki 14.10.2022 mennessä saapuneet vastaukset on huomioitu yhteenvedossa.

Taajama-alueen ulkopuolella asuvien yli 75-vuotiaiden osoitetiedot pyydettiin postinumeroitain. Kyselylomakkeita lähetettiin yhteensä 315 kappaletta. Lomakkeita palautui yhteensä 194 kappaletta. Vastausprosentti on 61,6%. Lisäksi kaksi kirjettä palautui postin toimesta lähettäjälle, koska vastaanottaja oli tuntematon ja yhteen vastasi edesmenneen äidin puolesta tytär. Vastausta ei huomioitu tuloksissa. Yhteen kyselyyn tuli vain vapaamuotoinen kirjallinen vastaus.

Kyselyyn vastanneista naisia oli 104 ja miehiä 90. Vastaajista puolison kanssa asui 107, yksin 69, pojan kanssa viisi (5), tyttären kanssa neljä (4), siskon tai veljen kanssa neljä (4) ja naisystävän kanssa yksi (1).

Alla vastaajat on jaettu ikäryhmittäin viiden vuoden kokonaisuuksiin. Suurin osa vastaajista on alle 85-vuotiaita. Mitä vanhemmaksi ikäryhmä muuttuu sen vähemmän siinä on vastaajia.

Vastaajat ikäryhmittäin:

Ikäryhmä	Vastaajien määrä
75 - 79 vuotta	79
80 - 84 vuotta	63
85 - 89 vuotta	33
90 - 94 vuotta	8
95 vuotta -	1

Vastaajat on luokiteltu myös kyläkunnittain, koska eri kyläkunnilla asuu vaihtelevamäärä yli 75-vuotiaita.

Vastaajat kyläkunnittain:

Kyläkunta	Vastaajien määrä
Haarala	2
Huopana	4
Huopanankoski	7
Ilmolahti	7
Jurvansalo	12
Keihärinkoski	14
Keitelepora	16
Kennää	1

Kolima	3
Kotvala	3
Kumpumäki	14
Kuorikoski	3
Kymönkoski	14
Kärnä	6
Lahnanen	1
Löytänä	5
Mäntylä	1
Niinilahti	15
Pasala	8
Permonen	1
Soliskylä	12
Suovanlahti	13
Taimoniemi	3
Toulat	4
Valkeisjärvi	1
Viitakangas	3
Vuorilahti	9
Muut	12

Asumismuodolla haluttiin selvittää, miten vastaajat asuvat. Kuten odotettavissa olikin, suurin osa vastaajista asuu omakotitalossa (187 kpl). Vain kolme (3) asuu rivitalossa ja neljä (4) ei ollut vastannut kysymykseen. Rivitalo asumismuotona taajama-alueen ulkopuolella on harvinainen. Yleisin lämmitysmuoto kiinteistöissä on puu (156 kpl), jonka lisäksi niissä on jokin muu lämmitysmuoto. Usein käytössä on sähkö (89 kpl). Ilmalämpöpumppua käytti 64 vastaajaa ja öljylämmitys on vain 17 vastaajalla. Maalämpö on 22 asukkaalla. Aurinkopaneelia käytti yksi (1) vastaaja ja vastaamatta kysymykseen oli jättänyt seitsemän (7).

Pääsääntöisesti asunnoissa oli kysytty mukavuudet (193 kpl) eli vesijohto sisälle, sisä wc, sauna ja suihku. Ainoastaan yhdeksän (9) ilmoitti käytössä olevan ulkosaunan. Yhdelle (1) vastaajalle ei tullut vesi sisälle eikä hänellä ollut sisä vessaa eikä suihkua.

Suurin osa vastaajista selvisi itsenäisesti kauppa-asioinnista, ruoanlaitosta, apteekkiasioista, terveyspalveluista, siivouksesta ja pankkiasioista. Yleisin avustaja edellä mainituissa asioissa ovat omaiset. Pankkiasioinnissa 71 vastaajaa käyttää tietokonetta, 71 vastaajaa käyttää maksupalvelua ja 38 käy pankissa. Vain seitsemällä (7) omaiset auttavat pankkiasioinneissa. Tietokoneen käyttö on yleisempää kuin etukäteen odotettiin.

Tällä hetkellä vastaajista on käytössä kotihoito / kotisairaanhoido kymmenellä (10), ateriapalvelu neljällä (4), Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu kahdeksalla (8), Vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu kahdella (2) ja jokin muu palvelu viidellä (5) esim. muistihoidajan käynti tai pesuapu.

Viimeisen puolen vuoden sisällä lääkäriissä vastaajista oli käynyt 107, terveydenhoitajalla 82, sairaanhoitajan vastaanotolla 39, hammashoitolassa 32, fysioterapeutilla 38 ja sairaalahoidossa oli ollut 20. Vain kaksi oli käyttänyt jotain muuta palvelua esim. Täsmähoidon, hierontaa tai jalkahoito. Edellisen 6kk – 12kk sisällä lääkäriissä oli käynyt 46, terveydenhoitajalla 46, sairaanhoitajan vastaanotolla 24, hammashoitolassa 37, fysioterapeutilla 13 ja sairaalahoidossa 11. Yleisesti katsottuna lääkärin vastaanotolla käynti on yleisin edellä mainituista palveluista. Jotkut vastaajat olivat käyneet viimeisen 6kk sisällä kaikissa edellä mainituissa palveluissa esim. polvinivel leikkauksen vuoksi.

Yleisimmät käytössä olevat apuvälineet vastaajilla ovat kävelykeppi (13), kyynärsauvat tai sauvat (12), rollaattori (20) ja suihkutuoli (14). Useimmilla vastaajista ei ollut käytössä mitään apuvälineitä.

Asioinneissa yleisin kulkuneuvo on oma-auto (137). Sukulaisten kyydillä kulki (59) ja tuttavien kyydillä 21. Taksia käytti 21, kimppataksia 8, sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelu 11 ja yhdellä on vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu. Taksin käyttö liittyi lähinnä kela-kytteihin.

Suurin osa vastaajista koki pääsevänsä riittävän usein hoitamaan asioitaan (139). Ainoastaan 23 on vastannut, ettei pääse asioimaan riittävän usein. Osalla kielteisesti vastanneilla on käytössä oma-auto.

Pienellä osalla vastaajista on palveluntarvetta palvelutarpeen kartoituksessa/kotikäynti (14), kotihoito / kotisairaanhoito (4), siivousasiat (16), kuljetusasiat (16), apuvälineasiat (8), omaishoidontukia asiat (11), muistiin liittyvät asiat (17), lääkehoitoon liittyvät asiat (6) taloudelliset asiat (5) ja tukienhakemiseen liittyvät asiat (12). Muutama vastaajista koki, että heillä on palveluntarvetta kaikissa edellä mainituissa palveluissa.

Halukkuutta teknisten laitteiden ja etäyhteyksien käyttöön on 49 vastaajalla. Lähes saman verran ei halua edellä mainittuja laitteita 40. Suurin osa ei ollut vastannut kysymykseen ollenkaan eli eivät ole ilmaisseet kantaansa teknisten apuvälineiden käytöstä.

Kyselyn tekijöitä kiinnosti missä viitasaarelaiset yli 75-vuotiaat ajattelevat asuvansa tulevaisuudessa. Aika oli jaettu kolmeen vaihtoehtoon: vuoden päästä, 3-vuoden päästä ja 5-vuoden päästä. Tavoitteena oli selvittää vastaajien tahtotilaa asuinpaikasta. Vastaukset alla olevassa taulukossa.

Vastaajat näkivät itsensä asuvan tulevaisuudessa seuraavasti:

	vuoden päästä	3-vuoden päästä	5-vuoden päästä
Nykyinen koti	54	33	29
Muutto keskustaan	4	13	11
Jokin muu, mikä?	2	1	3

Jonakin muuna vaihtoehtona oli mm. kuollut, lähempänä lapsia, hoitokoti ja muutto lämpimään maahan. Kysymykseen oli jätetty usein vastaamatta, koska koettiin, mm. ettei osata ennustaa tulevaa.

Kiinnostavaa oli myös tietää millaisen arvosanan vastaajat antavat eri palveluista. Aihetta selvitettiin viisi asteisella arvioinnilla. Vastaukset ovat alla olevassa taulukossa.

Kokemukseni palveluista asteikolla 1-5 (1 erittäin tyytymätön, 2 tyytymätön, 3 en osaa sanoa, 4 tyytyväinen, 5 erittäin tyytyväinen)

	1	2	3	4	5
Kotihoito/kotisairaanhoido	4	1	19	7	6
Ateriapalvelut	1	0	21	4	0
Siivouspalvelu	3	1	19	6	4
Terveyspalvelut	2	10	21	41	17
Muu palvelu, mikä?	2	2	11	2	2

Muina palveluina on mainittu mm. muistihoidajan käynti ja pesuapu.

Suurin osa vastaajista ei ollut kysymykseen vastannut, koska ei ole ollut palvelut käytössä. Terveyskeskuksen palveluja on käytetty enemmän kuin muita, siksi vastaukset painottuvat niihin.

Lopuksi vastaajilla oli mahdollisuus kertoa omista kokemuksistaan mihin edellä mainittu arviointi perustui. Mahdollisuus oli myös tuoda esiin, jos oli jotain kysyttävää tai kommentoitavaa.

Monissa avoimissa vastauksissa tuli esille lääkäriin pääsy tai tyytyväisyys saatuun terveyskeskus palveluun. Joitakin huoletti myös oma selviytyminen, kun puolisoa ei enää ole. Nyt kotona on mahdollista asua puolison avun turvin. Joissakin kommenteissa on otettu kantaa jäteveden käsittelyyn.

Suurin osa vastaajista ei ole vastannut avoimiin kysymyksiin joissa olisi voinut kertoa omista kokemuksistaan tai kysyä tai kommentoida muuta.

Tulokset kokosi ja koosteen kirjoittivat:

Sirpa Hämäläinen avopalveluohjaaja

Anni Sagulin-Raatikainen koti- ja asumispalvelujohtaja